

РАХУНКОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, Україна. Тел. (044) 234-95-65, 234-10-41. Факс: 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

27.07.2015 № 18-1428

Міністру оборони України
Полтораку С.Т.

На № _____ від _____

Щодо результатів аудиту видатків
на навчання дітей у комунальних
ліцях з посиленою військово-
фізичною підготовкою

Шановний Степане Трофимовичу!

Відповідно до Плану роботи Колегії Рахункової палати на I півріччя 2015 року проведено аудит формування та проведення видатків, спрямованих на навчання дітей у загальноосвітніх спеціалізованих школах-інтернатах з поглибленим вивченням окремих предметів та ліцях з посиленою військово-фізичною підготовкою. В регіонах аудит стосовно ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою проводився в Івано-Франківській, Львівській, Хмельницькій, Чернігівській областях.

Результати аудиту засвідчили, що зазначеними обласними державними адміністраціями за відсутності з боку Міністерства освіти і науки України контролю за дотриманням на місцях нормативів матеріально-технічного та фінансового забезпечення не виконано власних повноважень щодо повноти фінансування комунальних ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою і не забезпечено створення у них належної матеріально-технічної бази для навчання дітей.

Планування і фінансування видатків на забезпечення діяльності ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою на місцевому рівні здійснювалося переважно в обсягах, що значно менші показників, врахованих на державному рівні. Одна з причин цього – те, що формульний розрахунок розміру видатків на навчальні заклади, який використовувався Мінфіном у 2014 і 2015 роках при визначенні та розподілі обсягу міжбюджетних трансфертів місцевим бюджетам, не передбачав виокремлення суми видатків, зокрема, для ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою і обов'язковість їх врахування при формуванні місцевих бюджетів, виходячи із підвищених потреб таких закладів у коштах.

У 2014 році на утримання в Івано-Франківській, Львівській, Хмельницькій, Чернігівській областях 4-х комунальних ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою у місцевих бюджетах затверджено видатки в сумі **47,6 млн. грн.**, що в **1,8 раза** менше, ніж враховано на цю мету Мінфіном при визначенні обсягів дотації вирівнювання.

Нормативно-правова база, що регламентує порядок утворення, фінансування та функціонування інтернатних закладів, є неповною.

МОН всупереч вимогам законодавства України не затверджено програму депризивної підготовки юнаків, яка повинна погоджуватися Міноборони

(зокрема, у військових ліцях і ліцях з посиленою військово-фізичною підготовкою), що унеможливлює визначення рівня знань і навичок, якими мають володіти випускники цих закладів. Водночас у Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392, напрям "Допризовна підготовка" та вимоги до рівня такої підготовки відсутні.

Івано-Франківською, Хмельницькою, Чернігівською обласними державними адміністраціями та відповідними обласними радами не забезпечено виконання вимог ст. 37 Закону України "Про загальну середню освіту" і ст. 14 Закону України "Про освіту" щодо створення в інтернатних закладах умов для виховання дітей згідно з нормативами матеріально-технічного забезпечення. Для вирішення цієї проблеми, зокрема, недостатньо використовувалися можливості Міноборони в частині його надлишкового військового майна.

Формування бюджетних запитів інтернатними установами та їх фактичне фінансування здійснювалося, виходячи з лімітів, встановлених місцевими фінансовими органами з метою задоволення нагальних поточних потреб існуючої мережі освітніх закладів загалом за захищеними статтями видатків. Реальні потреби інтернатних закладів у коштах на здійснення специфічних витрат, не властивих звичайним навчальним закладам, належним чином не враховувалися, що призвело до спотворення ідеї набуття учнями практичних навичок у межах допрофесійної та допризовної підготовки.

Наприклад, Кам'янець-Подільський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою (**Хмельницька обл.**), який створено у 2000 році за розпорядженням Хмельницької облдержадміністрації від 10.08.2000 № 283 і в якому навчається 482 ліцеїсти, взагалі не забезпечено навчальним озброєнням, військовим майном (навчальні зброя, патрони, гранати, засоби інженерного озброєння, міни та підривники до них, засоби хімічного та радіаційного захисту, військово-медичної служби) відповідно до норм, встановлених постановою Кабінету Міністрів України від 28.04.1999 № 717. Із визначеного переліку в ліцеї наявні лише наочні плакати.

Із 12-ти найменувань обмундирування, передбачених відповідними нормами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2004 № 1444, ліцеїсти забезпечені 4-ма. Навіть забезпеченість підручниками для 10 класу за військово-спортивним профілем не перевищувала 13 відс. від нормативів.

Так само Чернігівський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою (**Чернігівська обл.**, 331 ліцеїст) із належних за нормативами 112 навчальних автоматів АКМ (7,62 мм) забезпечений лише двома, із 120 малих піхотних лопаток – однією. Решта передбаченого нормативами озброєння і майна, окремих наочних посібників і довідників відсутня. Прикарпатський військово-спортивний ліцей-інтернат (**Івано-Франківська обл.**, 330 учнів) із 96 навчальних автоматів АКМ (7,62 мм) забезпечений лише 9-ма, із 60 навчальних ручних гранат РГ-42 – однією.

Результати аудиту в цілому засвідчили, що, делегуючи органам місцевого самоврядування повноваження із здійснення видатків на допрофесійну та допризовну підготовку учнів у ліцях з посиленою військово-фізичною підготовкою, головні розпорядники коштів

державного бюджету на центральному рівні (з 2015 року – МОН) недостатньо контролюють рівень і результативність виконання цих повноважень для досягнення кінцевої мети функціонування закладів. Щодо матеріально-технічного забезпечення ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою відсутня ефективна взаємодія з Міноборони, яке повинно здійснювати контроль за організацією та проведенням допризовної підготовки юнаків.

Неналежне матеріально-технічне забезпечення ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою негативно впливає на якість навчального процесу, рівень підготовки учнів, їх здатність та бажання продовжувати профільне навчання у вищих навчальних закладах.

Зокрема, у ВНЗ військового профілю продовжили навчання 94 відс. (145 осіб) випускників 2014 року Львівського державного ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут, матеріально-технічне забезпечення якого відповідає більшості встановлених вимог.

У закладах цього профілю, що забезпечені навчальним озброєнням, військовим майном, приладами та посібниками з допризовної підготовки, а також приміщеннями для навчання на низькому рівні порівняно із встановленими нормативами, відсоток випускників 2014 року, які продовжили навчання у відповідних ВНЗ, є набагато меншим, зокрема, у Прикарпатському військово-спортивному ліцеї-інтернаті – 45 відс. (30 осіб), Кам'янець-Подільському ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою – 54 відс. (81 особа), Чернігівському ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою – 62 відс. (103 особи).

На підставі викладеного Колегія Рахункової палати вважає за доцільне рекомендувати **Міністерству оборони України:**

- спільно з Міністерством освіти і науки України визначити потребу в комунальних ліцеях з посиленою військово-фізичною підготовкою та можливість передачі таким закладам надлишкового військового майна і приміщень для їх матеріально-технічного забезпечення відповідно до нормативів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28.04.1999 № 717;

- погодити розроблену та затверджену Міністерством освіти і науки України програму допризовної підготовки юнаків, зокрема, у ліцеях з посиленою військово-фізичною підготовкою та концепцію розвитку мережі таких ліцеїв;

- надати пропозиції Міністерству освіти і науки України щодо включення до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392, напряму "Допризовна підготовка" та його змісту.

Відповідно до пункту 11 статті 7 Закону України "Про Рахункову палату" просимо поінформувати про розгляд листа та вжиті заходи.

З повагою

Голова

Вик.: Панов Р.В.
Тел. 200-43-67

Р.М. Магута